

Etelä-Pohjanmaan, Kainuun, Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten alueellinen linjaus ulkomaisen työvoiman käytöstä

1. Alueellisen linjauksen tarkoitus

Alueellinen linjaus ulkomaisen työvoiman käytöstä perustuu ulkomaalaislakiin (301/2004) ja valtioneuvoston päätökseen ulkomaisen työvoiman käytön yleisiä edellytyksiä koskevista valtakunnallisista linjauksista (11.10.2012). Alueellinen linjaus ei sisällä jo valtakunnallisessa linjauksessa käsiteltyjä seikkoja. Tästä syystä tätä alueellista linjausta on luettava rinnakkain valtakunnallisen linjauksen kanssa.

Tämä linjaus kattaa neljän elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) alueen: Etelä-Pohjanmaan, Kainuun, Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan. Yhteinen linjaus on tehty osana ulkomaisen työvoiman saatavuusharkinnan lieventämiskokeilua, joka toteutetaan ajalla 9/2021-2/2023. Linjauksen laadintaprosessissa ovat olleet mukana ELY-keskukset, työ- ja elinkeinotoimistot, työmarkkinaosapuolet sekä aluehallintovirastojen työsuojelun ja ulkomaalaispoliisin edustajat.

Alueellisen linjauksen tarkoitus on tukea työvoiman saatavuutta kokeilun alueen ELY-keskusten alueella huomioiden alueen työmarkkinoiden erityispiirteet. Linjauksessa arvioidaan työvoiman saatavuutta eri ammattialoilla. Työntekijän oleskelulupaan liittyvä harkinta on tapauskohtaista kokonaisharkintaa, joka sisältää ennakoivalvonnan ja työvoiman saatavuuden arvioinnin. Ennakoivalvontaa suoritetaan selvittämällä mm. työsuhteen ehtoja sekä työnantajan suoriutumista työnantajavelvoitteista.

2. Alueen työmarkkinatilanne ja työvoiman saatavuus

Työlupalinjausalueen työttömyysaste oli elokuun 2021 lopussa alle valtakunnan keskitason (10,7%). Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa työttömyysaste oli 10 prosenttiyksikön molemmin puolin ja Pohjanmaan sekä Etelä-Pohjanmaan alueilla noin 6,5 %.

Työllisyysaste koko maassa oli 73,2 prosenttia (2021 toinen neljännes). Pohjanmaan alueella maakunnan työllisyysaste nousi jopa 80,5 prosenttiin ja monissa alueen kunnissa vallitsee käytännössä täystyöllisyys. Keski-Pohjanmaan työllisyysaste oli 75,8 prosenttia. Kainuussa

20.10.2021

työllisyysaste on ollut nousussa ja oli toisella neljänneksellä 70,2 %. Etelä-Pohjanmaan työllisyysaste toisella neljänneksellä oli 77,7% ja Pohjois-Pohjanmaan 70,1%.

Lähitulevaisuuden näkymät

Alueelle on lähivuosina tulossa merkittäviä investointeja energiaklusteriin. Yksin Vaasan seudulle on suunnitteilla vuoden 2025 loppuun mennessä uusia investointeja energiateknologia-infrastruktuuriin noin 1,2 miljardin euron arvosta. Investoinnit koskevat muun muassa akkumateriaalitehdasta ja akkukennotehdasta, joista ensimmäisen rakentaminen alkaa jo kuluvana vuonna. Myös Keski-Pohjanmaalla on aktiivista akkuarvoketjuun liittyvää kehitystä, kuten Keli-berin litiumkaivos- ja kemiantehdas. Kaivannaisala ja tuulivoimainvestoinnit tulevat kehittymään kokeilualueella merkittävästi. Raahessa ollaan aukaisemassa uudelleen kultakaivosta ja Kainuun kaivosyrityksissä liikevaihto ja henkilöstömäärä ovat jatkuvasti kasvaneet. Kaivosyritysten kehitys jatkuu erittäin vahvana lähitulevaisuudessa. Kainuussa Terrafame Oy:n v. 2021 alkupuolella toimintansa aloittanut akkukemikaalitehdas on yksi maailman suurimmista nikkelisulfaatin tuotantolaitoksista.

Pohjois-Pohjanmaalla Pyhäjoen ydinvoimalan rakentaminen tuo vuosiksi merkittävän työvoiman tarpeen. Kaikki edellä mainitut suurinvestoinnit ovat merkittäviä infran päivittämiseen erityisesti rakennusteollisuudelle. Tällä hetkellä aktiivinen rakentaminen näkyy positiivisesti rakennustuoteteollisuudessa ja rakennusalan erikoistavarakaupassa. Rakennusaloilla on huomattava työvoimapula ja lähitukevaisuudessa varsinkin maanrakentajien kysyntä kasvaa entisestään.

Metalliteollisuus on merkityksellinen kaikille kokeilualueen maakunnille. Sen tulevaisuuden näkymät ovat positiiviset. Liikevaihto on vahvassa kasvussa ja kasvaneet tilaukset vaativat myös lisää henkilöstöä alan yrityksiin.

ICT-ala painottuu kokeilualueella erityisesti Oulun seudulle, mutta on merkityksellinen myös muille alueille. ICT-klusteri on kasvanut hyvää vauhtia viime vuodet ja erilaiset sisältö- ja sovelustuotteet sekä tietoturva ovat edelleen kasvusektoreita. Tilauskanta on hyvää tasoa. Huomattava tekijäpula estää yritysten kasvua ja kilpailu osaajista jatkuu kiihkeänä. Nokia on aikeissa investoida lähivuosina tuotekehitykseen ja tuotantoon Oulussa rakentamalla uudet tilat 2 300 työntekijälle. Investoinnin varmistuessa rakennustyöt voivat alkaa jo ensi vuoden alkupuolella. Investointiin liittyy laajaa radioteknologian huippututkimuksen ja tuotekehityksen investointisuunnittelua.

Alkutuotanto on olennainen osa kokeilualueiden maakuntien elinkeinorakennetta. Liha- ja maitotuotannossa ja kasvihuonetuotanto ovat keskeiset tuotantosuunnat ja koko maan mittakaavassa merkittäviä. Kainuussa merkittävä haaste on toimialan yrittäjien ikääntyminen ja sukupolvenvaihdojen olematon määrä. Alueella on myös merkittävää elintarviketuotantoa. Seinäjoelle on rakentumassa elintarvikealan keskittymä, johon kytkeytyy myös tutkimuksellista näkökulmaa. Kauhajoella on puolestaan aloittanut Valkoinen Puu Oy:n valmisruokatehdas.

20.10.2021

Pietarsaaren seudun elintarviketeollisuus on selvinnyt korona-ajasta hyvin ja esimerkiksi Fresh Servant Oy kasvaa voimakkaasti ja laajentaa tehdastaan vuosien 2021-2022 aikana.

Puutuotetoimialalla on positiiviset näkymät. Sahojen tilanne on hyvä. Sahatavaran ja sellun korkea hinta on parantanut varsinkin sahojen kannattavuutta ja toiminnan volyymeja. Puutavaralla ja -tuotteilla (kartonki, sahatavara, rakennustuotteet ym.) on hyvä kysyntä ja sahattua puuta myydään aiempaa enemmän ulkomaille. Toiminnan avaamista, laajentamista ja uusia tuotantoinvestointeja on tekeillä mm. Oulun alueella sekä Haapavesi-Siikalatvan seudulla ja Kuhmossa.

Haapaveden Nordfuelin biojalostamohankkeelle on myönnetty merkittävä valtiontuki ja ympäristölupa, lopullista investointipäätöstä odotetaan. Kainuussa KaiCell Fibers Oy:llä on myönteinen ympäristölupapäätös, valmius investointipäätökselle noin v. 2022. Suunniteltu rakennusvaihe 2023-2024, tuotannon käynnistyminen 2024-2025.

Turvealan osalta arvioidaan, että sieltä vapautuvaa työvoimaa voitaisiin jatkossa kouluttaa mm. metsätalouspuolen tehtäviin puunkorjuuseen sekä logistiikkapuolelle.

Työvoimapula

Koko kokeilualueella työvoimasta on pulaa hyvin laajasti kymmenien eri ammattinimikkeiden osalta.

Kainuussa pitkään jatkunut työvoimapula vaivaa maakunnassa lukuisia eri ammatteja eri toimialoilla. Pulaa on etenkin sosiaali- ja terveydenhuolto-, rakennus-, metsä- ja metallialan työntekijöistä sekä yksittäisistä ammanteista varsinkin siivoojista, opettajista, IT-osaajista ja teollisuustyöntekijöistä. Kausityövoiman saatavuus on merkittävää erityisesti alkutuotannon yrityksille.

Pohjois-Pohjanmaalla työvoimapulaa esiintyy eniten rakentamisen, metalli- ja konepajateollisuuden, ICT:n ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimialoilla ja niiden lukuisissa ammanteissa. Myös matkailussa, opetus- ja kasvatusalalla, kuljetuksessa ja konekorjauksessa on useita ammattiryhmiä ja tehtäviä, joihin on vaikeuksia löytää tekijöitä. Näiden lisäksi on muutamia yksittäisiä työvoimapulan ammattiryhmiä: mm. kirjanpitäjät ja palkanlaskijat, myyntiedustajat ja siivoojat. Eteläosan maaseudulla tarvitaan lisää metsäkonekuljettajia ja kotieläinkasvattajia. Julkisissa palveluissa sijaispula on huomattava ongelma useissa kunnissa varsinkin hoivatyön ja varhaiskasvatuksen tehtävissä.

Etelä-Pohjanmaalla työvoimapula koettelee myös lukuisia ammattiryhmiä. Sosiaali- ja terveysalalla sekä teollisuudessa rekrytointihaasteet ovat olleet kroonisia, mutta myös rakentamisen ja maatalouden tilanne on haasteellinen.

Pohjanmaan ELY-keskusalue (sis. Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat) on jo pitkään ollut maan huippua työllisyyden suhteen. Alueen työllisyysaste kuuluu maan korkeimpiin ja työttömyysaste on maan alhaisimpia. Työllisyysaste on kehittynyt myönteisesti viime vuosina jopa ylittäen 80 prosentin (Pohjanmaan maakunta Q2/2021). Ammattibarometrissa II/2021 käy ilmi,

20.10.2021

että alueella on pulaa niin sosiaali- ja terveydenhuoltoajan työntekijöistä, opetusalan ammattilaisista, IT-osaajista, palvelu- ja myyntityöntekijöistä, rakennusalan ammattilaisista sekä teollisuustyöntekijöistä monella eri teollisuuden alalla. Kausityövoiman saatavuus on merkittävää erityisesti alkutuotannon yrityksille. Ylitarjontaa on vain harvoissa ammateissa.

Käytetyt tausta-aineistot:

Ammattibarometri <https://www.ammattibarometri.fi/>

Alueelliset kehitysnäkymät <https://tem.fi/alueelliset-kehitysnakymat>

1) Alueellinen linjaus

Suomessa toimivan työnantajan on ensisijaisesti rekrytoitava työntekijä työmarkkinoilla jo olevasta työvoimasta. Työnantajan on julkaistava ilmoitus avoimesta työpaikasta TE-toimiston www.te-palvelut.fi –sivuille vähintään kahdeksi (2) viikoksi, jotta voidaan selvittää, onko tehtävään saatavissa työvoimaa työmarkkinoilta. TE-toimisto ottaa harkinnassaan huomioon koko EU-/ETA-alueen hakijat. Tähän linjaukseen on seuraavaksi koottu ne ammattialat, joita voidaan alueella puoltaa ilman edellä mainittua työvoiman saatavuusselvitystä. Tällöin TE-toimiston osaratkaisun tekemisessä voidaan edetä ilman, että työpaikkaa olisi laitettu ensin avoimeen hakuun TE-palveluiden sivuille.

a. Seuraavilla ammattialoilla työvoiman saatavuus alueella on vaikeutunut.

Ammattiala	Ammattiluokka		Ammattinimike ja poikkeukset
Sosiaali- ja terveysala	Lääkärit	2211	Yleislääkärit
	Muut terveydenhuollon erityisasiantuntijat	2261	Hammaslääkärit
	Yhteiskunta- ja sosiaalialan sekä uskonnollisen elämän erityisasiantuntijat	2634	Psykologit
	Yhteiskunta- ja sosiaalialan sekä uskonnollisen elämän erityisasiantuntijat	2635	Sosiaalityön erityisasiantuntijat
	Lainopilliset asiantuntijat sekä sosiaalialan ja seurakunnan työntekijät	3412	Sosiaalialan ohjaajat ja neuvojat ym.
	Terveydenhuollon tekniset asiantuntijat	3211	Lääketieteellisen kuvantamis- ja laitetekniikan asiantuntijat
	Terveydenhuollon tekniset asiantuntijat	3212	Bioanalyytikot (terveydenhuolto)
	Terveydenhuollon tekniset asiantuntijat	3213	Farmaseutit
	Sairaanhoitajat, kätilöt ym.	3221	Sairaanhoitaja ja terveydenhoitaja

20.10.2021

	Lähihoitajat, muut terveydenhuollon työntekijät ja kodinhoitajat	5321	Lähihoitajat, tarkoitetaan myös hoiva-avustajia
	Lähihoitajat, muut terveydenhuollon työntekijät ja kodinhoitajat	5322	Kodinhoitajat (kotipalvelutoiminta)
	Muut terveydenhuollon asiantuntijat	3259	Muut muualla luokittelemattomat terveydenhuollon asiant., toimintaterapeutit
ICT-ala	Systeemyön erityisasiantuntijat	2512	Sovellussuunnittelijat
	Systeemyön erityisasiantuntijat	2513	Web - ja multimediakehittäjät
	Systeemyön erityisasiantuntijat	2514	Sovellusohjelmoijat
	Systeemyön erityisasiantuntijat	2519	Muut ohjelmisto- ja sovelluskehittäjät
	Tietokantojen, -verkkojen ja järjestelmäohjelmistojen erityisasiantuntijat	2521	Tietokantasuunnittelijat ja -vastaaavat
	Tietokantojen, -verkkojen ja järjestelmäohjelmistojen erityisasiantuntijat	2522	Tietojärjestelmien ylläpitäjät
	Tietokantojen, -verkkojen ja järjestelmäohjelmistojen erityisasiantuntijat	2523	Tietoverkkojen erityisasiantuntijat
	Tietokantojen, -verkkojen ja järjestelmäohjelmistojen erityisasiantuntijat	2529	Muut tietokanta- ja tietoverkkojen erityisasiantuntijat
Rakennusala	Rakennustyöntekijät ym.	7111	Talonrakentajat
	Rakennustyöntekijät ym.	7114	Betonirakentajat ja raudoittajat
	Rakennustyöntekijät ym.	7115	Kirvesmiehet ja rakennuspuusepät
	Rakennusten viimeistelytyöntekijät	7121	Kattoasentajat
	Rakennusten viimeistelytyöntekijät	7122	Lattianpäällystystyöntekijät
	Rakennusten viimeistelytyöntekijät	7126	Putkiasentajat
	Rakennusten viimeistelytyöntekijät	7127	Ilmastointi- ja jäähdytyslaitteenasentajat
	Maalarit ja rakennuspuhdistajat	7131	Rakennusmaalarit ym.
	Maalarit ja rakennuspuhdistajat	7132	Ruiskumaalajaajat ja -lakkaajat, rakentamiseen liittyvät ruiskumaalajaajat
Kone- ja metalliala	Valimotyöntekijät, hitsaajat, levysepät ym.	7212	Hitsaajat ja kaasuleikkaajat

20.10.2021

	Valimotyöntekijät, hitsaajat, levysepät ym.	7213	Ohutlevysepät
	Valimotyöntekijät, hitsaajat, levysepät ym.	7214	Paksulevysepät ja rautarakenteöntekijät
	Sepät, työkaluntekijät ja koneenasettajat	7223	Koneenasettajat ja koneistajat
	Sepät, työkaluntekijät ja koneenasettajat	7224	Konehiojat, kiillottajat ja teroittajat
	Koneasentajat ja -korjaajat	7231	Moottoriajoneuvojen asentajat ja korjaajat
	Koneasentajat ja -korjaajat	7233	Maatalous-, teollisuuskoneasentajat ja -korjaajat
	Kaivos- ja louhintatyön koneenkäyttäjät	8111	Kaivos- ja louhostyöntekijät
	Metalliteollisuuden prosessityöntekijät ja viimeistelijät	8122	Metallien teolliset päällystäjät ja viimeistelijät
Maa- ja metsätalous-ala	Metsä- ja kalatalouden työntekijät	6210	Metsurit ja metsätyöntekijät
	Yhdistetyn maanviljelyn ja eläintenkasvatuksen harjoittajat	6113	Puutarhurit, kasvihuoneviljelijät ja -työntekijät
	Eläintenkasvattajat	6121	Liha- ja lypsykarjan, kotieläinten kasvattajat
	Eläintenkasvattajat	6129	Muut eläinten kasvattajat ja hoitajat
	Työkoneiden kuljettajat	8341	Maa- ja metsätaloustyökoneiden kuljettajat
	Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	9211	Karjankasvatuksen avustavat työntekijät
	Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	9212	Maanviljelyn avustavat työntekijät
	Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	9213	Yhdistetyn maanviljelyn ja karjankasvatuksen avustavat työntekijät
	Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät	9214	Avustavat puutarhatyöntekijät
Palvelualat	Taide- ja kulttuurialan asiantuntijat sekä keittiöpäälliköt	3434	Keittiöpäälliköt
	Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät	5120	Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät
	Tarjoilutyöntekijät	5131	Tarjoilijat, ks. kohta 3. b)
	Koti-, hotelli- ja toimistosiivoojat ym.	9112	Toimisto- ja laitossiivoojat ym., ks. kohta 3. b)
Muut alat	Tekniikan erityisasiantuntijat (pl. sähkötekniologia)	2144	Konetekniikan erityisasiantuntijat
	Sähkötekniologian erityisasiantuntijat	2151	Sähkö- ja automaatioinsinööri
	Työnjohtajat kaivos-, teollisuus- ja rakennustoiminnassa	3122	Teollisuuden työnjohtajat

20.10.2021

Peruskoulun alaluokkien opettajat ja lastentarhanopettajat	2342	Lastentarhanopettajat
Vaatetusalan työntekijät ym.	7535	Turkisten muokkaajat ja nahkurit
Elintarviketeollisuuden prosessityöntekijät	8160	Elintarviketeollisuuden prosessityöntekijät
Sahatavaran sekä paperin ja kartongin valmistuksen prosessityöntekijät	8172	Puu- ja sahatavaran prosessityöntekijät

- b. Seuraavien nimikkeiden osalta myönteinen osaratkaisu työlupaa käsiteltäessä edellyttää kokoaikatyötä tai ansiotasoa, joka on vähintään työttömyysturvalain työssäoloehdon mukainen päivärahaoikeus:

Ammattiala Palvelualat	Ammattiluokka		Ammattinimike ja poikkeukset
	Tarjoilutyöntekijät	5131	Tarjoilijat
	Koti-, hotelli- ja toimistosiivoojat ym.	9112	Toimisto- ja laitossiivoojat ym.

- c. Mikäli työtehtävä sisältää useamman eri ammattinimikkeen mukaisia tehtäviä, työlupahakemusta käsitellään osaratkaisuvaiheessa sen nimikkeen mukaisesti, jota tehtävä sisältää yli 50%. Kunkin tehtävän osalta tulee noudattaa kyseistä tehtävää koskevia työehtoja.

2) Lisätietoja työntekijän oleskeluluvasta ja hakemusprosessista

Maahanmuuttoviraston verkkosivut:

www.migri.fi

TE-toimiston työlupapalvelut, valtakunnallinen verkkosivu:

https://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/loyda_tyontekija/tyolupapalvelut/index.html

TE-toimiston työlupapalvelut, alueellinen verkkosivu:

<https://toimistot.te-palvelut.fi/pohjois-pohjanmaa/tyolupa-asiat>

Ammattialojen ISCO-luokitus

<https://www.tilastokeskus.fi/fi/luokitukset/ammatti/>

3) Alueellisen linjauksen voimassaoloaika

Tämä linjaus tulee voimaan 27.10.2021. Linjaus päivitetään puolen vuoden välein. Työmarkkinatilanteen niin vaatiessa päivitys voidaan tehdä myös tätä ennen. Linjaus on voimassa kuitenkin enintään 12 kk sen allekirjoittamisesta.

Tämä linjaus korvaa aiemmat kokeilualueella voimassa olleet linjaukset ulkomaisen työvoiman käytöstä:

- Etelä-Pohjanmaan alueellinen linjaus, päivätty 12.2.2021
- Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueellinen linjaus, päivätty 27.4.2021

20.10.2021

- Pohjanmaan alueellinen linjaus, päivätty 7.12.2020

Etelä-Pohjanmaan, Kainuun, Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-alueiden työntekijöiden työlupa-asiat käsitellään Pohjois-Pohjanmaan TE-toimistossa.

Sähköpostiosoite: tyoluvat.pohjois-pohjanmaa@te-toimisto.fi

Palvelunumero: (ma-pe klo 9-11) 0295 029 506

Postiosoite: Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto, Sepänkatu 20, 90100 Oulu

Ylijohtaja
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Mika Soininen

Ylijohtaja
Kainuun ELY-keskus

Jaana Korhonen

Ylijohtaja
Pohjanmaan ELY-keskus

Timo Saari

Johtaja
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Petri Keränen

Jakelu Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto

Tiedoksi Kokeilualueen työ- ja elinkeinotoimistot
Työ- ja elinkeinoministeriö
Linjauksen laatimiseen osallistunut työryhmä: Akava ry, SAK ry, EK ry, STTK ry, KT ry, Pohjois-Suomen sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastot, Oulun ja Pohjanmaan poliisilaitos